

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра німецької філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Івченко С. В. *С. Івченко*
Протокол № 2 від «17» жовтня 2018 р.

№1710201821

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО

підготовки
спеціальності
освітньої програми

магістра
035 Філологія
Мова і література (англійська / німецька /
французька). Переклад.
Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна
лінгвістика.

Програма навчальної дисципліни «Загальне мовознавство» підготовки магістра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітніми програмами Мова і література (англійська / німецька / французька). Переклад.; Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика.

Розробник: Застровська Софія Олександрівна, канд.філол.наук, професор кафедри німецької філології

Рецензент: Рогач Оксана Олексіївна, канд.філол.наук, доцент

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри німецької філології

протокол № 1 від 30.08.2018 р.

Завідувач кафедри: проф. Застровська С.О.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету іноземної філології

протокол № 1 від 13.09.2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету доц. Павлюк А.Б.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Протокол № _____ від ____ . ____ .2018р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни «Загальне мовознавство», складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 035 Філологія.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (англійська / німецька / французька). Переклад. Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика. Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 180 / 6		Рік навчання 1 (5)
		Семестр 9-ий
		Лекції 32 год.
		Практичні (семінарські) 30 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	Самостійна робота 106 год.	
	Консультації 12 год.	
	Форма контролю: екзамен	

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (англійська / німецька / французька). Переклад. Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика. Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 180 / 6		Рік навчання 1 (6)
		Семестр 11-ий
		Лекції 28 год.
		Практичні (семінарські) 10 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	Самостійна робота 120 год.	
	Консультації 22 год.	
	Форма контролю: екзамен	

Курс “Загальне мовознавство” складається з лекцій, семінарських занять та самостійної роботи. Поточна перевірка знань студентів проводиться шляхом оцінювання відповідей на семінарських заняттях та також виконання самостійної роботи. По закінченні курсу студенти складають іспит.

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Предметом вивчення навчальної дисципліни є мова в усіх її виявах та аспектах. Оскільки мова є суспільним явищем, то мовознавство належить до суспільних, тобто гуманітарних наук, і воно пов'язане з такими суспільними науками, як народознавство, історія, археологія, етнографія, соціологія, психологія, логіка, літературознавство; мовознавство пов'язане також і з природничими науками, зокрема фізіологією, анатомією, медициною, фізикою, семіотикою, географією, математикою, інформатикою.

Основна мета навчальної дисципліни - дати студентам базові знання з теоретичних питань загального мовознавства у синхронії та діахронії з метою подальшого використання набутих знань на практиці.

Основні **завдання** навчальної дисципліни - ознайомити студентів з основними подібностями та розбіжностями у структурній організації ключових мовних систем, надати інформацію про історичні та сучасні лінгвістичні концепції, напрямки вивчення та аналізу мовного матеріалу, представити основні методи лінгвістичних досліджень у вітчизняній та зарубіжній лінгвістиці.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні мовознавчі поняття та терміни,
- періоди становлення мовознавчої науки та її представників,
- сучасні напрямки лінгвістичних досліджень,
- методи лінгвістичних студій.

вміти:

- здійснювати аналітичний огляд мовознавчих праць,
- оперувати основними мовознавчими категоріями, термінами,
- застосовувати на практиці методи лінгвістичного аналізу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин / 6 кредитів ECTS.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна “Загальне мовознавство” складається із трьох змістових модулів. По завершенні вивчення курсу студенти складають іспит - письмовий тест та усна відповідь на екзамені. Складовими залікового кредиту є модулі, які відображають усі форми навчального навантаження студента: лекційні та семінарські заняття, самостійна робота. Кількість годин розподілено наступним чином:

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Семінари	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Історія мовознавства					
Тема 1. Мовознавство класичної давнини, античності, Середньовіччя та епохи Відродження	21	4	4	12	1
Тема 2. Генетична (порівняльно-історична, еволюційна) наукова парадигма	23	4	6	12	1
Тема 3. Таксономічна (системно-структурна) наукова парадигма	22	4	4	12	2
Тема 4. Прагматична (комунікативно-функціональна) наукова парадигма	22	4	4	12	2
Тема 5. Когнітивна (когнітивно-дискурсивна) наукова парадигма	22	4	4	12	2
Тема 6. Українське мовознавство ХХ-ХХІ ст.	19	4	2	12	1
Разом за ЗМ 1	129	24	24	72	9
Змістовий модуль 2. Теорія мовознавства					
Тема 7. Знакова природа, системний	19	4	2	12	1

характер, структурні рівні мови. Семіотика, семасіологія, ономасіологія					
Тема 8. Мова і мислення / мовлення / суспільство, культура	17	2	2	12	1
Разом за ЗМ 2	36	6	4	24	2
Змістовий модуль 3. Методи дослідження мови					
Тема 9. Методологія, наукова парадигма, методи та методики дослідження мови	15	2	2	10	1
Разом за ЗМ 3	15	2	2	10	1
Всього годин:	180	32	30	106	12

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Семинари	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Історія мовознавства					
Тема 1. Мовознавство класичної давнини, античності, Середньовіччя та епохи Відродження	18	2	-	14	2
Тема 2. Генетична (порівняльно-історична, еволюційна) наукова парадигма	20	4	-	14	2
Тема 3. Таксономічна (системно-структурна) наукова парадигма	20	4	-	14	2
Тема 4. Прагматична (комунікативно-функціональна) наукова парадигма	26	4	4	14	4
Тема 5. Когнітивна (когнітивно-дискурсивна) наукова парадигма	22	4	2	14	2
Тема 6. Українське мовознавство ХХ-ХХІ ст.	20	4	-	14	2
Разом за ЗМ 1	126	22	6	84	14
Змістовий модуль 2. Теорія мовознавства					
Тема 7. Знакова природа, системний характер, структурні рівні мови. Семіотика, семасіологія, ономасіологія	20	2	2	12	4
Тема 8. Мова і мислення / мовлення / суспільство, культура	16	2	-	12	2
Разом за ЗМ 2	36	4	2	24	6
Змістовий модуль 3. Методи дослідження мови					
Тема 9. Методологія, наукова парадигма, методи та методики дослідження мови	18	2	2	12	2
Разом за ЗМ 3	18	2	2	12	2
Всього годин:	180	28	10	120	22

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання (30 годин)

Семінар 1. Мовознавство класичної давнини та античності.

1. Релігійні та міфологічні трактування Слова як основи буття.
2. Мовознавство давньої Індії.
3. Греко-латинська та давньо-римська цивілізації.

Семінар 2. Мовознавство Середньовіччя та епохи Відродження.

1. Загальна характеристика епох.
2. Арабська наука про мову.
3. Мовознавство середньовічної Європи.
4. Мовознавство епохи Відродження (ренесанс, реформація, просвітництво).

Семінар 3. Мовознавство XVII-XVIII ст.

1. Розвиток філософії мови. Англійський емпіризм (Ф. Бекон, Дж. Локк). Французький раціоналізм (Р. Декарт, картезіанська філософія). Німецька науково-філософська концепція Г. В. Лейбніца.
2. Універсальна раціональна граматики Пор-Рояля.
3. Зародження порівняльно-історичного мовознавства.
4. Лінгвістична концепція В. фон Гумбольдта.

Семінар 4. Мовознавство XIX ст.

1. Натуралізм А. Шлейхера.
2. Психологізм у мовознавстві (Г. Штейнталь, В. Вундт).
3. Лінгвістична концепція О. О. Потебні.
4. Молодограматизм у мовознавстві.

Семінар 5. Критика молодогограматизму. Пошуки нового підходу до вивчення мови.

1. Московська лінгвістична школа (Ф. Ф. Фортунатов).
2. Казанська лінгвістична школа (Б. де Куртене).
3. Школа слів і речей (Г. Шухардт). Лінгвогеографія.
4. Естетизм у мовознавстві (К. Фосслер).
5. Неолінгвістика.

Семінар 6. Методологічні основи та основні школи структуралізму.

1. Лінгвістична концепція Ф. де Соссюра.
2. Празький лінгвістичний осередок.
3. Копенгагенський структуралізм (глоссематика).
4. Дескриптивна лінгвістика (США).

Семінар 7. Генеративізм. Неогумбольдтіанство.

1. Школа трансформаційного аналізу.
2. Генеративізм Н. Хомського.
3. Європейське неогумбольдтіанство (Л. Вайсгербер, Й. Трір, Г. Гольц, Г. Іпсен та ін.).
4. Американське неогумбольдтіанство (Ф. Боас, Е. Сепір, Б. Уорф).

Семінар 8. Прагмалінгвістика.

1. Передумови прагмалінгвістики (американський прагматизм, логічний емпіризм, Оксфордська філософія повсякденного мовлення, К. Бюлер, тощо)
2. Класичні теорії прагмалінгвістики (Теорія мовленнєвих актів (Дж. Остін, Дж. Серль, Ю. Хабермас)).
3. Принцип кооперації, теорія конверсаційних імплікатур П. Г. Грайса.
4. Розвиток класичних прагмалінгвістичних теорій (Теорія аргументації / ввічливості / релевантності).

Семінар 9. Європейська функціональна лінгвістика (компендій).

1. Функціональні підходи до дослідження мови.
2. Функціональна граматика.
3. Теорія функціонально-семантичного поля (О. Бондарко).
4. Функціональна прагматика (Г. Грефен / М. Лідке).

Семінар 10. Комунікативна лінгвістика (Ф. С. Бацевич).

1. Поняття, моделі та семіотичні засоби комунікації.
2. Прагматичні та гендерні аспекти комунікації.
3. Стратегії і тактики мовленнєвого спілкування.
4. Комунікативні девіації.
5. Міжкультурна комунікація.

Семінар 11. Когнітивна лінгвістика.

1. Основні категорії і постулати когнітивної лінгвістики.
2. Концепт, номінативне поле концепта.
3. Фреймове моделювання концептів.
4. Домінантні концепти німецької, англійської, французької культур.

Семінар 12. Українське мовознавство ХХ-ХХІ ст.

1. Чотири періоди в історії українського мовознавства.
2. Найвидатніші постаті українського мовознавства 20-80 рр. ХХ ст. (А. Ю. Кримський, М. К. Грунський, М. Я. Калинович, Л. А. Булаховський, О. С. Мельничук).
3. Українське мовознавство кінця ХХ – початку ХХІ ст.
4. Асоціації українських германістів / романістів сьогодення.

Семінар 13. Семіотика, семасіологія, ономасіологія.

1. Знакова природа, системний характер мови.
2. Білатеральна / унілатеральна концепції мовного знака.
3. Номінативне та символічне значення мовного знака.
4. Семасіологічний та ономасіологічний напрямки у трактуванні значення мовних одиниць різних рівнів.

Семінар 14. Мова і мислення / мовлення / історія / культура.

1. Психофізіологічні основи зв'язку мови і мислення.
2. Сучасні уявлення про співвідношення мови і мовлення.
3. Мова і історія. Зовнішні та внутрішні причини мовних змін.
4. Мова і культура. Вплив культури на своєрідність лексико-стилістичних засобів мовної системи та мовленнєвого етикету носіїв певної культури.

Семінар 15. Методи дослідження мови.

1. Поняття методології, наукової парадигми, методу та методики.
2. Загально-наукові методи дослідження.
3. Спеціальні (лінгвістичні) методи дослідження мови.
4. Застосування соціолінгвістичних, психолінгвістичних та математичних методів у мовознавстві.

Заочна форма навчання (10 годин)

Семінар 1. Прагмалінгвістика.

1. Передумови прагмалінгвістики (американський прагматизм, логічний емпіризм, Оксфордська філософія повсякденного мовлення, К. Бюлер, тощо)
2. Класичні теорії прагмалінгвістики (Теорія мовленнєвих актів (Дж. Остін, Дж. Серль, Ю. Хабермас)).
3. Принцип кооперації, теорія конwersаційних імплікатур П. Г. Грайса.
4. Розвиток класичних прагмалінгвістичних теорій (Теорія аргументації / ввічливості / релевантності).

Семінар 2. Європейська функціональна лінгвістика (компендій).

1. Функціональні підходи до дослідження мови.
2. Функціональна граматики.
3. Теорія функціонально-семантичного поля (О. Бондарко).
4. Функціональна прагматика (Г. Грефен / М. Лідке).

Семінар 3. Комунікативна лінгвістика (Ф. С. Бацевич).

1. Поняття, моделі та семіотичні засоби комунікації.
2. Прагматичні та гендерні аспекти комунікації.
3. Стратегії і тактики мовленнєвого спілкування.
4. Комунікативні девіації.
5. Міжкультурна комунікація.

Семінар 4. Когнітивна лінгвістика.

1. Основні категорії і постулати когнітивної лінгвістики.
2. Концепт, номінативне поле концепта.
3. Фреймове моделювання концептів.
4. Домінантні концепти німецької, англійської, французької культур.

Семінар 5. Методи дослідження мови.

1. Поняття методології, наукової парадигми, методу та методики.
2. Загально-наукові методи дослідження.
3. Спеціальні (лінгвістичні) методи дослідження мови.
4. Застосування соціолінгвістичних, психолінгвістичних та математичних методів у мовознавстві.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Написання рефератів.
  - Німецька германістика.
  - Англійська германістика.
  - Романістика.
  - Прикладне мовознавство.
2. Укладання термінологічного словника до курсу «Загальне мовознавство».
3. Питання для самостійного опрацювання:
  - Компендій (стислий виклад) американського функціоналізму.
  - Дискурсологія. Поняття дискурсу / тексту.
  - «Грінбергівська» та «празька» традиції вивчення порядку слів американськими функціоналістами.
  - Функціональна граматики – фрейм та автоматична переробка тексту.
  - Галузі прикладної лінгвістики.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При вивченні курсу “Загальне мовознавство” студент виконує такі види робіт: вивчення теоретичного матеріалу (на заняттях та самостійно), виконання завдань для самостійної роботи, написання рефератів та укладання термінологічного глосарію, підсумкового тесту та іспиту.

Комплексна оцінка знань проводиться за 100-бальною шкалою. Усі види навчальної діяльності студента оцінюються певною кількістю балів. Максимальна кількість балів на засвоєння усього теоретичного матеріалу протягом вивчення курсу з урахуванням самостійної роботи становить 40 балів. Підсумковий контроль (60 балів) складається із двох частин і здійснюється у формі письмового тесту (30 балів) та усного іспиту (30 балів).

Розподіл балів за модулями

Поточний контроль				Модульний контроль		Загальна кількість балів
Модуль 1			Модуль 2	Модуль 3		
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	Самостійна робота	Тест	Іспит (усна відповідь)	
20	8	2	10	30	30	
40				60		100

Поточне контроль здійснюється викладачем на практичних заняттях протягом семестру в межах відповідного навчального модуля.

Відсутність студента на модульній контрольній роботі (тесті) оцінюється у “0” балів. Повторне складання модульного контролю для студента можливе при його відсутності з поважної причини.

Рівень знань студента оцінюється в балах, фіксується в журналі після вивчення кожного навчального модуля. Підсумкова оцінка за національною шкалою за семестр заноситься в заліково-екзаменаційну відомість.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано

82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алпатов В. М. История лингвистических учений. – М. : Языки русской культуры, 1998. – 368 с.
2. Арнольд И. Основы научных исследований в лингвистике. – М.: Высшая школа, 1991. – 140 с.
3. Березин Ф. М. История лингвистических учений : учеб. для студ. филол. спец. вузов / Ф. М. Березин. – Изд. 2-е, испр. и доп. – М. : Вышш. шк., 1984. – 320 с.
4. Білецький А. О. Про мову і мовознавство. – К. : АртЕк, 1997. – 222 с.
5. Бук С. Основы статистичної лінгвістики. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. – 123 с.
6. Введение в языковедение : хрестоматия / сост.: А. В. Блинов [и др.]. – М. : Аспект Пресс, 2001. – 340 с.
7. Гийом Г. Принципы теоретической лингвистики. – М. : Издательство ЛКИ, 2007. – 232 с.
8. Жовтобрюх М. А. Нарис історії українського радянського мовознавства. - К. : Наукова думка, 1991. – 258 с.
9. Звегинцев В. А. История языкознания XIX и XX вв в очерках и извлечениях. - М. : Просвещение, 1960. – В 2-х т. – Т.1 – 136 с., Т.2 – 167 с.
10. Иванова Л. П. Методы лингвистических исследований : учеб. пособ. для студентов филол. фак. пед. ин-тов и ун-тов / Л. П. Иванова ; М-во образования Украины, Ин-т систем. исслед. образования, Укр. гос. пед. ун-т им. М. П. Драгоманова. – К. : [б. в.], 1995. – 88 с. – Библиогр.: с. 85-86.
11. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства. – Київ-Одеса : Либідь, 1991. – 279 с.
12. Ковалик І. Мова і мовлення та форми їх існування / І. Ковалик // Питання українського і слов'янського мовознавства : вибр. пр. / І. І. Ковалик ; Львів. нац. ун-т імені Івана Франка, Прикарпат. нац. ун-т імені Василя Стефаника. – Л. ; Івано-Франківськ, 2008. – Ч. 2. – С. 116–126.
13. Ковалик І.І. Самійленко С.П. Загальне мовознавство. – К. : Вища школа, 1985. – 216 с.
14. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов = Contrastive typology of the English and Ukrainian languages : навч. посіб. / І. В. Корунець ; М-во освіти і науки України. – вид 3-є, виправл. і доповн. – Вінниця : Нова Кн., 2004. – 460 с. – Библиогр.: С. 457–460.
15. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. – К. : Видавничий центр "Академія", 2003. – 464 с.
16. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. – К. : Академія, 1999. – 222 с.
17. Левицький Ю. М. Мови світу: енциклопедичний довідник / Ю. М. Левицький. – Львів: Місіонер, 1998. – 201 с.
18. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева. – М. : Сов. энциклопедия, 1990. – 685 с.
19. Лисиченко Л. А. Структура мовної картини світу / Л. А. Лисиченко // Мовознавство. – 2004. – № 5–6. – С. 36–41.

20. Масенко Л. Мова і суспільство: Постколоніальний вимір. – К. : Вид. дім „КМ Академія», Всеукр. т-во «Просвіта», 2004. – 163 с.
21. Порівняльні дослідження з граматики англійської, української та російської мов. – К. : Наукова думка, 1981. – 353 с.
22. Мельничук О. Мова і мислення / О. Мельничук, О. Ткаченко // Українська мова. – 2007. – № 2. – С. 3–8
23. Мова як система : навч. посіб. : для студ. ВНЗ / В. А. Глущенко, Ю. В. Ледняк, В. М. Овчаренко, І. М. Рябініна ; М-во освіти і науки України, Слов'ян. держ. пед. ун-т. – К. : Центр учб. л-ри, 2011. – 132 с. – Бібліогр.: С. 127–129.
24. Попова З. Д. Общее языкознание. Учебное пособие / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : АСТ: Восток – Запад, 2007. – 408 с.
25. Селігей П. Мовна свідомість – шанобливе ставлення до мови / П. Селігей // Дивослово. – 2012. – № 7. – С. 40–44.
26. Семотюк О. Л. Сучасні технології лінгвістичних досліджень: Навч. Посібник / О. Л. Семотюк. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 81–132.
27. Сосюр Ф. Заметки по общей лингвистике. – М. : Прогресс, 1990. – 274 с.
28. Ткаченко О. Б. Мова і національна ментальність (Спроба сучасного синтезу) / О. Б. Ткаченко. – К. : Грамота, 2006. – 240 с.
29. Чередниченко О. Мова та ідентичність у глобальному світі / О. Чередниченко // Вища школа. – 2009. – № 9. – С. 67–72.
30. Федик О. Мова як духовний адекват світу (дійсності) / Ольга Федик. – Л. : Місіонер, 2000. – 299 с.
31. Bryson Bill. Mother Tongue. – England : Penguin Books Ltd., 1990. – 270 p.
32. Arlotto Anthony. Introduction to Historical Linguistics. – USA : University of Press of America, 1972. – 274 p.
33. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. – Cambridge University Press, 2009. – 499 p.
34. Crystal D. A Little Book of Language. – New Haven and London : Yale University Press, 2010. – 260 p.
35. Digital Semiotics Encyclopedia. – Режим доступу до енциклопедії : <http://www.semioticon.com/dse/encyclopedia/encycframeset.html>
36. Edwards A. D. Language in Culture and Class. – London : Heinemann Educational Books Ltd., 1979. – 206 p.
37. Fedorenko O. I., Sukhorolska, Ruda O.V. Fundamentals Of Linguistic Research: Textbook. – Lviv : Ivan Franko National University, 2009. – 296 p.
38. O'Grady, Dobrovolsky M. Contemporary Linguistic Analysis. An Introduction. – Toronto : A Longman Company, 1987. – P. 409-430.
39. O'Grady W., Dobrovolsky M., Katamba F. Contemporary Linguistics. – England : Pearson Education, 1997. – 754 p.
40. Olikova M. A. Sociolinguistics. – К.: ІЗМН, 1997. – 144 p.
41. Salzmann Zdenek. Language, Culture and Society. – USA, Boulder : Westview Press, 1993. – 317 p.
42. Sukhorolska S. M., Fedorenko O. I. Methods of Linguistic Analysis : Study Manual for Students and Research. – Lviv : Intelekt-Zakhid, 2009. – 348 p.

Інтернет-джерела. – Режим доступу:

www.interlinguistik-gil.de
www.esperantic.org
www.plansprachen.ch
www.edukado.net
www.interkulturo.net

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

Денна / заочна форма навчання

1. Релігійні та міфологічні трактування Слова як основи буття.
2. Мовознавство давньої Індії.
3. Греко-латинська та давньо-римська цивілізації.
4. Загальна характеристика епохи Середньовіччя та епохи Відродження.
5. Арабська наука про мову.
6. Мовознавство середньовічної Європи.
7. Мовознавство епохи Відродження (ренесанс, реформація, просвітництво).
8. Розвиток філософії мови. Англійський емпіризм (Ф. Бекон, Дж. Локк). Французький раціоналізм (Р. Декарт, картезіанська філософія). Німецька науково-філософська концепція Г. В. Лейбніца.
9. Універсальна раціональна граматика Пор-Рояля.
10. Зародження порівняльно-історичного мовознавства.
11. Лінгвістична концепція В. фон Гумбольдта.
12. Натуралізм А. Шлейхера.
13. Психологізм у мовознавстві (Г. Штейнталь, В. Вундт).
14. Лінгвістична концепція О. О. Потебні.
15. Молодограматизм у мовознавстві.
16. Московська лінгвістична школа (Ф. Ф. Фортунатов).
17. Казанська лінгвістична школа (Б. де Куртене).
18. Школа слів і речей (Г. Шухардт). Лінгвогеографія.
19. Естетизм у мовознавстві (К. Фосслер).
20. Неолінгвістика.
21. Лінгвістична концепція Ф. де Соссюра.
22. Празький лінгвістичний осередок.
23. Копенгагенський структуралізм (глоссематика).
24. Дескриптивна лінгвістика (США).
25. Школа трансформаційного аналізу.
26. Генеративізм Н. Хомського.
27. Європейське неогумбольдтіанство (Л. Вайсгербер, Й. Трір, Г. Гольц, Г. Іпсен та ін.).
28. Американське неогумбольдтіанство (Ф. Боас, Е. Сепір, Б. Уорф).
29. Передумови прагмалінгвістики (американський прагматизм, логічний емпіризм, Оксфордська філософія повсякденного мовлення, К. Бюлер, тощо)
30. Класичні теорії прагмалінгвістики (Теорія мовленнєвих актів (Дж. Остін, Дж. Серль, Ю. Хабермас)).
31. Принцип кооперації, теорія конверсаційних імплікатур П. Г. Грайса.
32. Функціональні підходи до дослідження мови. Функціональна граматика.
33. Теорія функціонально-семантичного поля (О. Бондарко).
34. Функціональна прагматика (Г. Грефен / М. Лідке).
35. Поняття, моделі та семіотичні засоби комунікації.
36. Стратегії і тактики мовленнєвого спілкування.
37. Комунікативні девіації.
38. Міжкультурна комунікація.
39. Основні категорії і постулати когнітивної лінгвістики.

40. Концепт, номінативне поле концепта.
41. Фреймове моделювання концептів.
42. Найвидатніші постаті українського мовознавства 20-80 рр. ХХ ст. (А. Ю. Кримський, М. К. Грунський, М. Я. Калинович, Л. А. Булаховський, О. С. Мельничук).
43. Українське мовознавство кінця ХХ – початку ХХІ ст.
44. Асоціації українських германістів / романістів сьогодення.
45. Знакова природа, системний характер мови. Білатеральна / унілатеральна концепції мовного знака.
46. Семасіологічний та ономасіологічний напрямки у трактуванні значення мовних одиниць різних рівнів.
47. Зв'язок мови і мислення / мовлення / історії / культури.
48. Поняття методології, наукової парадигми, методу та методики.
49. Загально-наукові методи дослідження.
50. Спеціальні (лінгвістичні) методи дослідження мови.